

Wstęp

Biura rachunkowe w 2020 r. i 2021 r. stanęły w obliczu licznych zmian związanych m.in. z upowszechnieniem się pracy online, nowym plikiem JPK_V7, trudnościami w zakresie rekrutacji pracowników i ogólnym wzrostem kosztów prowadzonej działalności.

Okres pracy zdalnej i upowszechnienie się usług świadczonych online doprowadziły do sytuacji, w której na rynku coraz łatwiej funkcjonować firmom świadczącym swoje usługi w sposób nierzetelny, bez posiadania odpowiednich kadr, wiedzy, infrastruktury. Łatwiej również te fakty ukryć przed klientami, z którymi firmy te nie mają osobistego kontaktu. Przez takie działania mogą nie tylko wprowadzić przedsiębiorcę w błąd, lecz także bardzo oszczędzić na kosztach swojej działalności, zaoferować niższą cenę i negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie rzetelnych biur rachunkowych – zarówno tych działających online, jak i stacjonarnie.

Na rynku pojawiły się również firmy, które zaczęły – oprócz usług księgowych – świadczyć usługi prawne. Część z nich robi to nie do końca profesjonalnie, opierając swoją działalność na pracy osób posiadających głównie wiedzę techniczną z obsługi określonego systemu (np. S24), a nie prawną, czy też korzystając z ogólnie dostępnych wzorów dokumentów, które nie są dostosowane do specyfiki firmy. Taki sposób działalności również wywiera presję na biurach rachunkowych, których klienci zaczynają prosić o ofertę na świadczenie tego typu usług.

Jednocześnie, pod koniec 2020 r. zostały wprowadzone obowiązki stosowania pliku JPK_V7 i obowiązki oznaczania kodami niektórych faktur w nowym pliku kontrolnym. Spowodowało to wydłużenie czasu księgowania dokumentów przedsiębiorców poprzez konieczność głębszej analizy dokumentacji klienta i zintensyfikowania z nim kontaktu. Równocześnie przewidziano dosyć surową odpowiedzialność za uchybienia w tym zakresie. Niewątpliwie skutkiem tego jest wzrost czasochłonności obsługi księgowej, a tym samym i kosztów jej świadczenia.

Biura rachunkowe w dobie zmian stanęły przed koniecznością podjęcia wielu trudnych decyzji, m.in.: czy podnosić ceny, żeby zachować jakość, czy też zacząć konkurować ceną poprzez minimalizację kosztów, narażając się na świadczenie usług słabszej jakości, czy

zacząć oferować obsługę prawną, ryzykując pełną odpowiedzialność z tego tytułu, gdyż ubezpieczenie OC biur rachunkowych nie obejmuje świadczenia usług prawnych, a może postawić na automatyzację.

W treści niniejszej książki autorzy przedstawiają wady i zalety poszczególnych rozwiązań, które mogą być przejęte przez biuro rachunkowe, a także doradzają w związku z pewnymi aspektami jego działalności, w tym dotyczącymi modelu księgowości, budowy renomy biura rachunkowego i jej ochrony, odpowiedzialności prawnej księgowych, prowadzenia reklamy zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony konkurencji czy kwestii praw autorskich w biurze rachunkowym.

Rozdział VII

Ochrona dobrego imienia księgowego w prawie karnym

W działalności zawodowej księgowi spotykają się z przypadkami, w których ich byli klienci lub konkurencja rozpowszechniają nieprawdziwe informacje o nich, o biurze rachunkowym, używają określeń uwłaczających czci i w ten sposób powodują spadek zainteresowania ich usługami, upokorzenie przed kolegami z branży itp. Księgowy może jednak bronić się przed takimi działaniami, także za pomocą Kodeksu karnego, co niewątpliwie ostudzi zapędy oszczercy.

1. Zniesławienie i zniewaga

Bezprawne, zawinione działanie naruszające dobre imię najczęściej wypełnia znamiona przestępstwa zniesławienia lub zniewagi.

Tabela 29. Zniesławienie i zniewaga

Lp.	Nazwa przestępstwa	Zachowanie, które wypełnia znamiona przestępstwa
1	2	3
1.	Zniesławienie (pomówienie)	Pomówienie innej osoby, grupy osób, instytucji, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu albo rodzaju działalności. PRZYKŁAD 45 Osoba X powiedziała: „Księgowa Y nie przestrzega prawa i fałszuje dokumentację”.

1	2	3
2.	Zniewaga	Znieważenie innej osoby w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga dotarła do tej osoby. PRZYKŁAD 46 Osoba X powiedziała: „Księgowa Y to świnia”.

2. Zniesławienie (pomówienie)

Podmiotem, przeciwko któremu może zostać popełnione przestępstwo zniesławienia, jest zarówno księgowy, jak i biuro rachunkowe, które jest prowadzone w formie spółki, np. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

PRZYKŁAD 47

Osoba X powiedziała: „Biuro rachunkowe ABCDE Sp. z o.o. nagminnie fałszuje dokumentację klientów i wystawia faktury niezgodnie z umową”.

Pomówienie dotyczy właściwości podmiotu lub postępowania. Przykładowo jego znamiona mogłaby wyczerpywać wypowiedź typu: „księgowy jest alkoholikiem” (właściwość) lub „księgowy prowadzi księgi niezgodnie z przepisami prawa” (postępowanie).

Działanie sprawcy naraża pokrzywdzonego na wystąpienie określonych skutków, tj. poniżenie lub utratę zaufania. W świetle poglądów doktryny i orzecznictwa wcale taki skutek nie musi nastąpić. Słusznie stwierdził Sąd Okręgowy w Kielcach, że dla odpowiedzialności karnej za przestępstwo zniesławienia bez znaczenia jest to, czy skutek w postaci: nieprzyjemności w pracy, konsekwencji służbowych, niepowodzenia w życiu osobistym rzeczywiście wystąpił. Do realizacji ustawowych znamion konieczne jest narażenie na powstanie tego rodzaju skutków, a nie ich wystąpienie⁶.

WAŻNE! Aby posądzić kogoś o pomówienie, nie musi dojść do wystąpienia skutków związanych z tym pomówieniem. Wystarczy samo narażenie na ich powstanie.

Wypowiedź zniesławiająca musi dotrzeć do innej osoby niż sam pokrzywdzony. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 26 lutego 2018 r., VI ACa 1576/16, uznał, że:

SA (...) Ze względu na to, że zniesławienie godzi w opinię innych o danej osobie, podrywa ich zaufanie do niej, poniża ją w ich oczach, nie dojdzie do zniesławienia przez wypowiedź,

⁶ Wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z 6 grudnia 2013 r., IX Ka 908/13, LEX nr 1717784.